

Uppföljning av miljökrav och sociala krav: Stationstankning 2011

Bakgrund

Miljöstyrningsrådet (MSR) tog under 2010 fram upphandlingskriterier för drivmedel. I den grupp som arbetade med kriteriedokumentet fanns representanter för oljebranschen, biodrivmedelsbranschen och från kunderna (stat och kommun).

När SKL Kommentus Inköpscentral (SKI) under hösten/vintern 2010/2011 genomförde en samordnad upphandling av drivmedel, "Stationstankning 2011", användes MSR:s upphandlingskriterier.

Kriterierna finns i tre nivåer; bas, avancerad och spjutspets. SKI valde, efter diskussioner med representanter för kunderna, att lägga sig på den lägsta kravnivån, bas. Orsakerna till valet av nivå var dels att detta var första gången kriterierna användes i en upphandling och dels att SKI:s marknad består av en heterogen grupp upphandlande myndigheter och enheter, där man kommit olika långt i sitt miljöarbete.

I upphandlingen "Stationstankning 2011" ställdes miljökrav, sociala krav och etiska krav enligt MSR:s kriteriedokument. Kraven var utformade som särskilda kontraktsvillkor, som skulle vara uppfyllda senast 12 månader efter avtalsstart (se bilaga 1 för kraven). Avtalsstart var den 1 juli 2011.

Uppföljning

Under augusti och september har uppföljning av de särskilda kontraktsvillkoren gjorts hos samtliga fyra ramavtalsleverantörer. Ramavtalsleverantörerna är OKQ8, Preem, St1 och Statoil. Uppföljningen har genomförts av Eva Sunnerstedt, Stockholms stad och Jan Jäderberg, SKI.

Uppföljningen har genomförts i form av intervjuer vid möten med avtalsansvariga, miljöansvariga och i vissa fall varuförsörjningsansvariga hos alla fyra ramavtalsleverantörerna.

Resultat

Samtliga ramavtalsleverantörer har på massbalansnivå kunnat redovisa varifrån samtliga ingående komponenter avseende de volymer som levereras under ramavtalet kommer ifrån och hur de är producerade. Principen om massbalans innebär att man kunnat redogöra för vad som levererats in till den svenska marknaden.

Total volym på ramavtalet är ca 30 000 000 liter drivmedel, vilket motsvarar ca 1 % av ramavtalsleverantörernas totala volym på den svenska marknaden.

Inga detaljerade uppgifter om respektive ramavtalsleverantörs försörjningsmönster eller enskilda leverantörsförhållanden redovisas i denna rapport.

Slutsatser och kommentarer

Samtliga ramavtalsleverantörer var positiva till intervjuerna och uppföljningen av avtalen. De var även positivt inställda till krav på bl.a. spårbarhet även på den fossila delen av respektive drivmedel. För bio-delen av respektive drivmedel är kraven på spårbarhet lagreglerade.

Ramavtalsleverantörerna anger att vår uppföljning påskyndar arbetet med att ställa krav i kontraktsförhandlingar och att bygga upp uppföljningssystem även för den fossila delen. Det arbete

och de rutiner som nu finns etablerade för biodrivmedlen kan appliceras även på den fossila delen av drivmedlen och drivmedelsbolagen arbetar för detta på sikt.

I och med att den svenska marknaden är relativt isolerad och att vi har Nordsjön (och oljefälten där) som granne, är det inte svårt för leverantörerna att uppfylla kraven i upphandlingen. Detta eftersom ramavtalen endast representerar en relativt liten andel av leverantörernas totalvolym.

Kraven i ramavtalsupphandlingen "Stationstankning 2011" får ses som ett första steg i arbetet med att tillförsäkra sig så bra drivmedel som möjligt och att undvika inköp av de sämsta avarterna. Redan i detta första steg kan vi tydligt avläsa att leverantörernas agerande har påverkats i en positiv riktning.

Miljökrav, sociala krav och etiska krav i "Stationstankning 2011" korthet

Spårbarhet:

Leverantören ska senast ett år efter att ramavtalet undertecknats redogöra för ursprung och produktionsanläggningar för levererat drivmedel. Även råvarubaserna (ex. olja, kol, naturgas, vete, sockerrör, raps, substrat till biogas, etc.) som ingår till minst 97 % av drivmedlet ska anges.

Uppgifterna ska omfatta hela produktionskedjan från råvaror till färdig produkt på en massbalansnivå.

Klimatkrav angående klimat – förnybar andel av drivmedel:

Leverantören ska senast ett år efter att ramavtalet undertecknats redogöra för hur kravet på att produkten som levereras under avtalsperioden har en total klimatpåverkan som är minst 35 procent lägre än medelvärdet för bensin och diesel uppfylls. Klimatpåverkan ska beräknas och rapporteras i enlighet med EU:s direktiv om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor 2009/28/EG när detta är implementerat i svensk lagstiftning. Fram till dess kommer andra beräkningsmetoder, såsom metoder baserade på ISO-standard eller likvärdigt att accepteras.

Klimatkrav angående klimat – fossil andel av drivmedel:

Leverantören ska senast ett år efter att ramavtalet undertecknats redogöra för hur kravet på att klimatpåverkan från bensin, naturgas och diesel inte överstiger Bränslekvalitetsdirektivets värde på lägsta standard för bränslen baserad på växthusgasutsläppen per energienhet under hela livscykeln.

Sociala och etiska krav

Anbudsgivaren ska redogöra för att och hur man avser att säkerställa att drivmedlen som levereras under avtalsperioden har producerats/bearbetats/hanterats i en för de anställda säker och hälsosam arbetsmiljö i enlighet med reglerna i de internationella konventioner som Sverige är anslutet till, alternativt likvärdig lagstiftning med motsvarande innebörd. Uppgifterna ska - så långt det är möjligt - omfatta hela produktionskedjan från råvaror till färdig produkt enligt principen om massbalans hos den mängd som offereras. Minst 97 % av ingående råvarubas ska redovisas.

Förslag till verifikat: uppförandekod, handlingsplan eller annan dokumentation.

Stockholm i oktober 2012

Eva Sunnerstedt

Jan Jäderberg